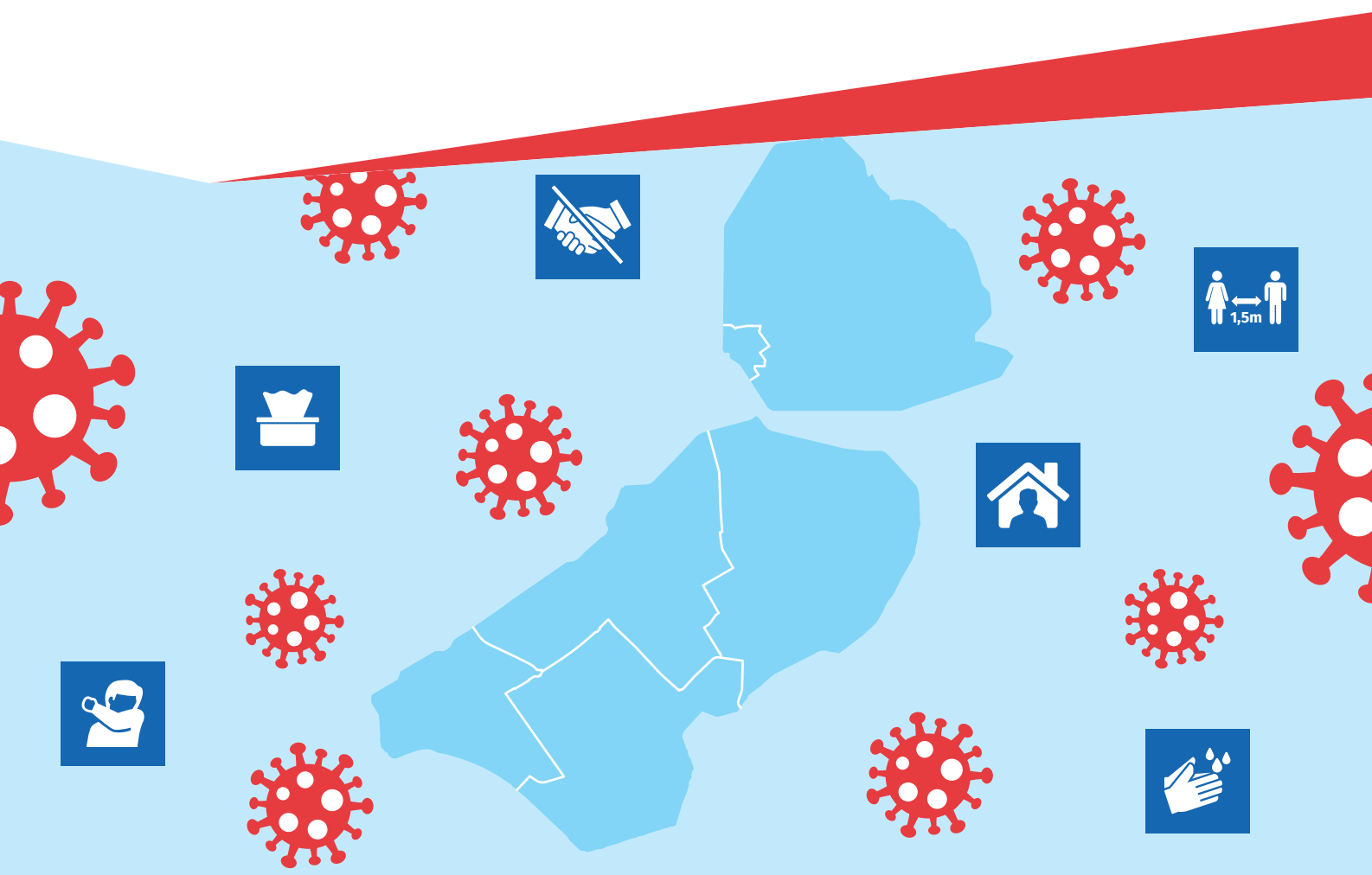

PROVINCIE
FLEVOLAND

COVID-19 Monitor Flevoland

Actueel beeld van de impact van het COVID-19 virus in Flevoland

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

CORONA IN FLEVOLAND

ZORG

CULTUUR

RECREATIE, TOERISME & SPORT

ECONOMISCHE IMPACT

MOBILITEIT

INFRASTRUCTURELE PROJECTEN

MAATREGELEN

FINANCIËLE PERSPECTIEF

Inleiding

De coronacrisis is zeer ingrijpend en raakt iedereen. In Flevoland zijn - net als elders in Nederland en op de wereld - maatregelen getroffen om de verspreiding van het Coronavirus tegen te gaan. Die maatregelen raken Flevolandse inwoners, bedrijven en instellingen diep en hebben grote invloed op veel sectoren waar de provincie (mede) een verantwoordelijkheid voor heeft. Daarom houden we zicht op die sectoren en houden we zicht op onze samenleving en de mensen die in Flevoland wonen en werken. Op die manier proberen we, samen met partners, hulp en ondersteuning te bieden aan mensen, instellingen en bedrijven die dat nodig hebben. Het zijn inspanningen die ongetwijfeld een lange adem vragen, omdat de effecten van deze crisis nog lang voelbaar en zichtbaar zullen zijn.

- De dynamiek waarin wij nu met elkaar werken om deze coronacrisis het hoofd te bieden is groot. Nieuwe inzichten en aanvullende maatregelen, zowel nationaal, Europees en mondiaal, volgen elkaar in een hoog tempo op. Vanzelfsprekend zullen wij u regelmatig informeren over de impact van de crisis in onze provincie en over de maatregelen die wij nemen om de negatieve effecten voor Flevoland te beperken.

- Doel van deze monitor is het informeren van de samenleving en Provinciale Staten over de impact van de corona-crisis op Flevoland én informeren over de maatregelen die de provincie Flevoland treft om de gevolgen van de coronacrisis in Flevoland te verzachten.
- Disclaimer: voor deze monitor zijn we grotendeels afhankelijk van databronnen van anderen. Getracht is zoveel mogelijk actuele data op te nemen. Op het [Feitelijk Flevoland - COVID-19 Dashboard](#) worden beschikbare relevante indicatoren continu up-to-date gehouden.

Om duidelijk aan te geven waar de verschillen zitten tussen deze monitor en de vorige, zijn de meest actuele teksten aangegeven met een blauw tekstkader.

Corona in Flevoland

- Het aantal Flevolandse COVID-19 besmettingen en het aantal ziekenhuisopnamen ontwikkelen zich van dag tot dag. Omdat deze per dag verschillen en deze monitor bij publicatie waarschijnlijk weer verouderd is voor wat betreft deze data, is gekozen niet al deze cijfers in deze monitor op te nemen. De actuele cijfers per gemeente en provincie zijn via de volgende websites in te zien:

- [Feitelijk Flevoland - COVID-19 Dashboard](#)
- [Dashboard GGD Flevoland](#)
- [RIVM COVID-19 data](#)
- [ESRI NL COVID-19 Hub](#)
- [Corona dashboard Rijksoverheid](#)

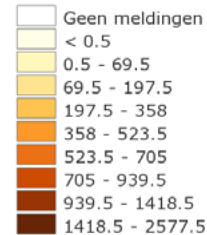
- Coronapeiling Flevoland: De provincie Flevoland heeft onderzoek laten doen naar de impact van coronamaatregelen op haar inwoners. Centraal staat daarbij de beleving van de inwoners, op welke wijze heeft corona invloed op hun levens en leefomgeving. Het onderzoek is in september en oktober uitgevoerd door onderzoeksbureau Citisens.

In de [rapportage](#) leest u de onderzoeksresultaten. Op de volgende pagina's staan de resultaten van de eerste Coronapeiling.

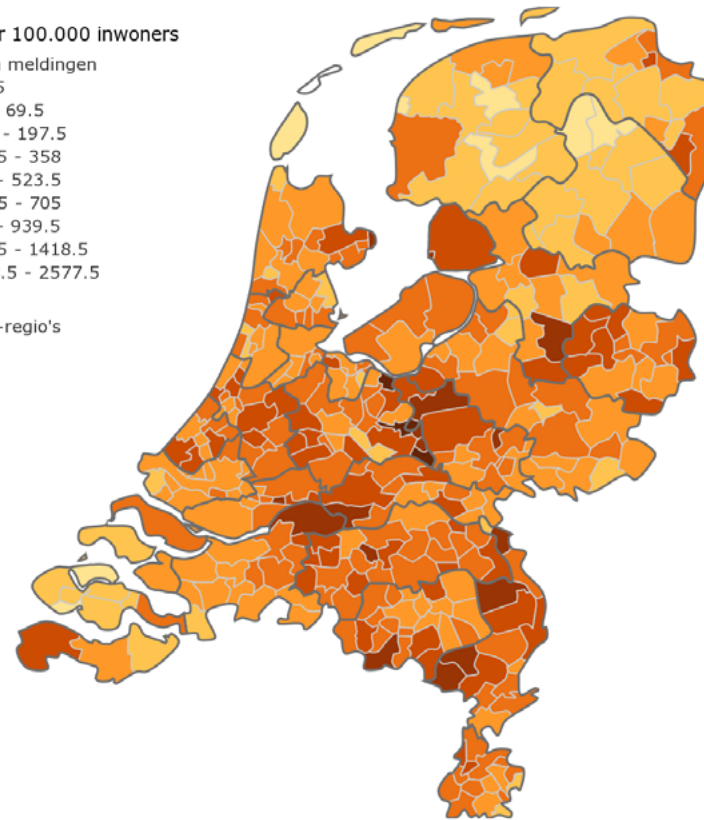
COVID-19 meldingen

Per gemeente van 02-dec-2020 t/m 15-dec-2020

Aantal per 100.000 inwoners

— GGD-regio's

RIVM

Corona in Flevoland

Eerste Coronapeiling Flevoland:

Zorgen van inwoners over Corona in beeld

- Meer dan 7.000 inwoners van Flevoland hebben meegedaan aan de eerste Coronapeiling Flevoland. In dit onderzoek is aan Flevolandse gevraagd hoe zij het leven met Coronamaatregelen ervaren, op welke wijze Corona invloed heeft op hun levens en hun leefomgeving. De provincie is blij dat er zo veel mensen de moeite hebben genomen om de enquête in te vullen, omdat zo een goed beeld ontstaat van wat er leeft in de samenleving.
- De Coronapeiling Flevoland is uitgevoerd door onderzoeksbureau Citisens, in opdracht van de provincie Flevoland. Citisens heeft tussen 29 september en 19 oktober een online peiling uitgezet die dus door heel veel mensen is beantwoord. De resultaten van deze eerste Coronapeiling worden gepubliceerd in deze COVID19-monitor van de provincie Flevoland. Een samenvatting van de resultaten van dit onderzoek wordt hieronder weergegeven.
- Het is de bedoeling om het onderzoek in 2021 enkele malen te herhalen, zo lang het Coronavirus invloed heeft op het dagelijks leven in Nederland. Op die manier wordt zichtbaar of mensen het moeilijker krijgen of juist beter leren omgaan met bepaalde situaties die het gevolg zijn van de Coronapandemie.
- De provincie en de gemeenten in Flevoland kunnen de onderzoeksresultaten gebruiken om te kijken waaraan de inwoners behoefte hebben en wat de overheid kan doen om de impact van Corona op de samenleving in goede banen te leiden.

Samenvatting onderzoeksresultaten

Inleiding

- In de onderzoeksperiode van deze eerste Coronapeiling Flevoland waren er - op 30 september en 13 oktober - twee persconferenties waarin de

Coronamaatregelen in stappen werden aangescherpt. Op 30 september werd de oproep gedaan om mondkapjes te dragen in de openbare ruimte en op 13 oktober werden de strengere lockdownmaatregelen aangekondigd (o.a. sluiting horeca, bioscopen, theaters en bibliotheken). De meeste inwoners (82%) deden voor de persconferentie op 13 oktober mee. Uit analyse van de onderzoeksgegevens blijkt dat er geen significante verschillen zijn in de antwoorden die voor en na 13 oktober zijn ingezonden. Dat betekent dat het onderzoek een eenduidig beeld geeft van de opvattingen van de inwoners van Flevoland in de gehele onderzoeksperiode.

- Via diverse kanalen is aan inwoners van Flevoland gevraagd om mee te doen aan het online onderzoek. Deze crossmedia campagne heeft uiteindelijk 7.206 respondenten opgeleverd, verdeeld over de zes gemeenten in Flevoland. Hiermee is het onderzoek representatief voor Flevoland in zijn geheel. Daarnaast zijn de uitkomsten ook voor vijf van de zes gemeenten representatief. In Urk deden relatief gezien minder inwoners mee, waardoor bij de resultaten voor deze gemeente een grotere foutmarge gehanteerd moet worden.

Vervolg op volgende pagina

Corona in Flevoland

Eerste Coronapeiling Flevoland: Zorgen van inwoners over Corona in beeld

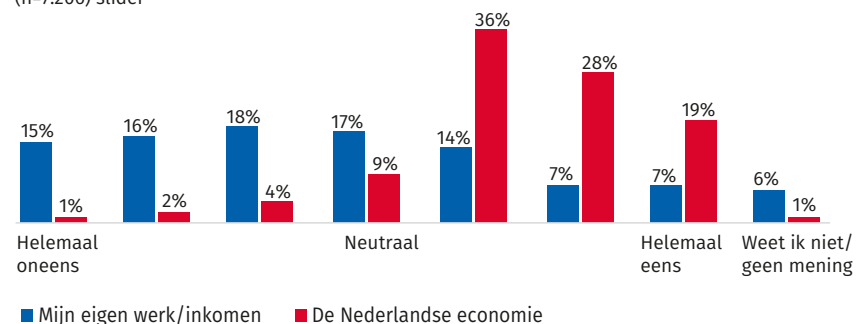
De belangrijkste resultaten

- In de [onderzoeksrapportage](#) worden de uitkomsten uit het onderzoek per thema gepresenteerd. In het algemeen kan gezegd worden dat de Coronamaatregelen leiden tot een toename van zorgen van inwoners, bijvoorbeeld over de economische situatie of gezondheid. Naar de toekomst geven inwoners vaak aan dat ze knelpunten zien rondom de economie (de gevolgen voor horeca of winkels) en op sociaal vlak. De meerderheid van de inwoners denkt dat Corona ook over een jaar nog invloed heeft op hoe zij met mensen afspreken.
- Op elk van de thema's zijn telkens op twee niveaus vragen gesteld: welke zorgen ervaren inwoners en hoe is de feitelijke impact op hun eigen leven. Over het algemeen kan gezegd worden dat de zorgen die inwoners hebben groter zijn dan de feitelijke impact van de Coronamaatregelen op dit moment. Dit wordt onder andere duidelijk bij de economie en ondermijning. Een groot deel van de inwoners maakt zich zorgen over de Nederlandse economie en over de kwetsbaarheid van inwoners voor kwaadwillenden, maar een kleine groep merkt daadwerkelijk dat eigen inkomsten gedaald zijn of heeft in zijn/haar omgeving gezien dat kwaadwillenden bekenden benaderen. Dit betekent niet dat de gevolgen voor inwoners niet aanwezig zijn: zo geeft ruim een op de tien inwoners aan dat hun inkomsten sinds het begin van de Coronamaatregelen zijn gedaald.
- Een van de veel genoemde gevolgen van de Coronamaatregelen is toegenomen eenzaamheid. Veel van de maatregelen zijn erop gericht om sociale contacten van mensen te beperken. Uit het onderzoek blijkt dat 36% van de inwoners zich eenzamer voelt. Vooral onder alleenstaanden (zowel jongeren als ouderen) is de eenzaamheid toegenomen. In deze groep geeft 49% aan dat zij zich eenzamer voelen door de Coronamaatregelen.

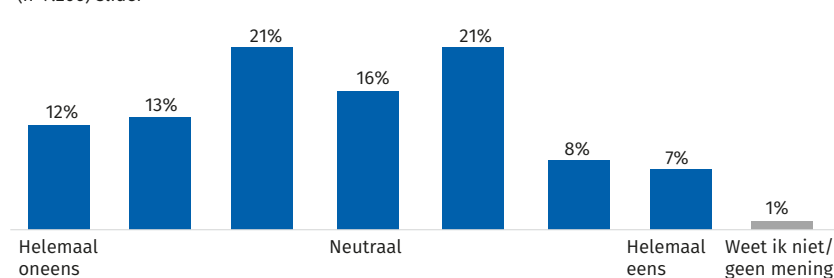
Uit het onderzoek blijkt echter geen relatie met de kwantiteit en kwaliteit van de contacten met dierbaren. De kwaliteit van relaties met dierbaren is veelal gelijk gebleven. Uit het onderzoek blijkt vooral een verschraving van het aantal contacten buiten dierbaren. Zo geven inwoners aan dat ze minder contacten hebben buiten de groep dierbaren

Vervolg onderzoeksresultaten op volgende pagina

Ik maak me zorgen over...
(n=7.206) slider

Ik voel me eenzamer door de coronamaatregelen
(n=7.206) slider

Corona in Flevoland

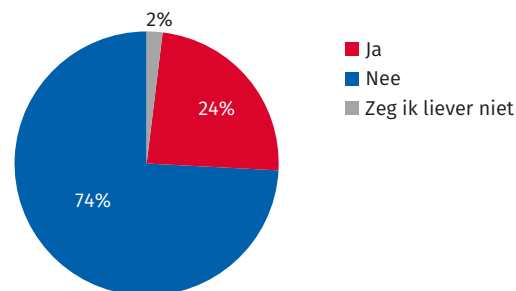
Eerste Coronapeiling Flevoland: Zorgen van inwoners over Corona in beeld

De belangrijkste resultaten (vervolg)

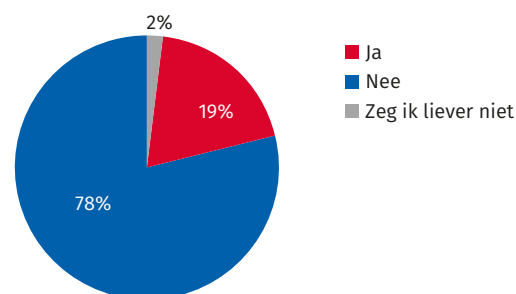
- De beperking van sociale contacten heeft nog een tweede gevolg dat in het onderzoek bevestigd is: de (informele) zorg die mensen aan elkaar bieden. We zien dat een klein deel van de inwoners afhankelijk(er) is geworden van anderen. Daar tegenover staat een kwart van de inwoners die aangeeft dat ze meer is gaan doen voor mensen in de omgeving, bijvoorbeeld het doen van boodschappen of contact op nemen met kwetsbaren/ouderen in de omgeving. Maar er is ook een belangrijk knelpunt in de zorg voor anderen: een op de vijf inwoners geeft aan dat ze voor de Coronamaatregelen hulp gaven aan anderen, die zij door de Coronamaatregelen niet meer kunnen geven.
- Een van de doelen van het onderzoek was ook verschillen per gemeente te kunnen onderscheiden. Over het algemeen kan, op basis van dit onderzoek, gesteld worden dat de verschillen tussen gemeenten relatief klein zijn. De gemeente Urk is daarop een uitzondering. Op veel van de gevraagde thema's wijken de antwoorden van inwoners van deze gemeente af van die van andere gemeenten en de provincie als geheel. Zo geven inwoners van Urk aan dat zij zich in veel mindere mate zorgen maken over dierbaren dan gemiddeld in de provincie en de afzonderlijke gemeenten. Ook over de eigen gezondheid maken inwoners van Urk zich minder zorgen dan inwoners van andere gemeenten. Daarnaast zien we op sommige vlakken verschillen tussen de 'grote steden' Lelystad en Almere en de overige gemeenten. Dit verschil is bijvoorbeeld zichtbaar bij het veranderend gebruik van het openbaar vervoer. In Lelystad en Almere was het gebruik van het openbaar vervoer veel groter, en heeft vermindert gebruik ervan grotere gevolgen dan in andere gemeenten, waar mensen sowieso al minder gebruik maakten van het openbaar vervoer.

- [Download hier de volledige onderzoeksrapportage](#)

Bent u sinds de coronamaatregelen meer gaan doen voor anderen in uw omgeving?
(n=7.206) slider

Gaf u hulp aan anderen die u door de coronamaatregelen niet meer kunt geven?
(n=7.206) slider

- **Extra Handen voor de Zorg**

De vraag om nieuwe mensen vanuit zorgorganisaties blijft bestaan. Zo is er de constante behoefte aan personeel door veel uitval en is er de bemensing van de covid unit in Emmeloord. Om nieuwe mensen te werven is er een videoportret gemaakt van een inwoner van Flevoland die via Extra Handen voor de zorg aan de slag is gegaan in de covid unit in Emmeloord. Deze video wordt de komende periode ingezet via verschillende (digitale) kanalen.

Daarnaast worden organisaties die oud-zorgmedewerkers in dienst hebben opgeroepen deze mensen waar mogelijk vrij te maken van andere werkzaamheden en tijdelijk af te staan aan de zorg. Voor meer informatie is CMO Flevoland-Zowelwerk beschikbaar via info@zowelwerk.nl.

Bovendien levert de provincie in directe zin ook een bijdrage door de inzet van 26 ambtenaren, die op vrijwillige basis het personeel van de Flevolandse zorgorganisaties helpen met diverse ondersteunende taken. Omroep Flevoland volgde één van de ambtenaren bij zijn werkzaamheden en maakte er een leuke reportage van: [Omroep Flevoland - Nieuws - Provincieambtenaar is koerier tijdens coronacrisis](#).

- **Zorgbelang / Flevolandse Patientenfederatie**

Er zijn verschillende meldingen binnengekomen bij het gezamenlijk meldpunt 'Zorg in coronatijd'. Vragen zijn opgelost en mensen zijn geholpen. Het meldpunt blijft ook voor de komende periode bereikbaar door te mailen naar info@flevolandsepatientenfederatie.nl of via het online formulier op www.flevolandsepatientenfederatie.nl

- **De lessen van Extra Handen voor de Zorg in Actielear TV**

De afgelopen maanden zijn veel (oud) zorgmedewerkers (tijdelijk) teruggegaan naar de zorg via 'Extra handen voor de zorg'. In een uitzending van Actielear TV, hoor je welke lessen daarbij geleerd zijn. [Bekijk hier de aflevering](#).

- Gedeputeerde Cultuur Michiel Rijsberman vertegenwoordigt in de bestuurlijke Taskforce Covid 19 Cultuur het Interprovinciaal Overleg (IPO, koepel van provincies). De Taskforce waarin o.a. ook het ministerie van OCW, de VNG, de Rijksfondsen en het culturele veld zijn vertegenwoordigd overlegt frequent over de gevolgen van de coronacrisis voor de culturele sector en hoe deze beperkt kunnen worden.
- Eind augustus is bekend geworden dat het kabinet met een nieuw steunpakket voor de cultuursector komt. Het gaat om 482 miljoen euro voor zowel instellingen die al rijks subsidie krijgen als instellingen met gemeentelijke subsidie. Eerder trok het kabinet al 300 miljoen euro uit voor de cultuursector.
- De minister van OCW heeft op Prinsjesdag (15 sept. jl.) bekend gemaakt dat zij het advies van de Raad voor Cultuur overneemt om zowel het Kunstmuseum Flevoland (in oprichting) als theatergezelschap BonteHond in de Basis Infra Structuur (BIS) op te nemen. Het gaat om de periode 2021-2024. Het is voor het eerst dat Flevolandse instellingen in de BIS komen. Hierin zijn culturele voorzieningen opgenomen die het Rijk essentieel vindt voor Nederland.

Ook werd bekend dat er 15 miljoen euro naar het Fonds Podiumkunsten (FPK) gaat; dat was eerder gekort met 15,8 miljoen als gevolg van overheveling naar de BIS. Deze budgetverruiming is goed nieuws voor de Flevolandse instellingen Suburbia, Vis à Vis, Gouden Haas en Black Pencil: zij waren eerder weliswaar positief beoordeeld door het fonds, maar er was voor hen geen budget meer beschikbaar.

Daarnaast heeft OCW aangekondigd dat er extra geld wordt ingezet voor Flevoland, Friesland, Drenthe, Zeeland, Limburg en Overijssel. Voor deze regio's met een relatief klein cultureel aanbod komt de komende vier jaar, jaarlijks 2 miljoen euro extra beschikbaar.

- Op 16 november 2020 heeft de minister van OCW een brief aan de Tweede Kamer gestuurd over de uitwerking van de maatregelen van het tweede pakket. Ze stelt 2021 in totaal € 150 miljoen beschikbaar om gemeenten in staat te stellen de lokale culturele instellingen en voorzieningen te ondersteunen. De Flevolandse gemeenten krijgen in totaal 3,26 miljoen euro. Zie voor nadere toelichting en de verdeling over de gemeenten het bericht van Omroep Flevoland: <https://www.omroepflevoland.nl/nieuws/203303/miljoenensteun-voor-culturele-en-creatieve-sector>.

De minister is van plan om de extra € 150 miljoen via een decentralisatie-uitkering in het gemeentefonds beschikbaar te stellen aan gemeenten. Deze extra gelden zijn een vervolg op het eerste steunpakket voor cultuur in 2020 van € 48,5 miljoen matchingssubsidie voor de ondersteuning van regionale musea, (pop)podia en (film)theaters. Daarnaast hebben gemeenten en provincies in 2020 aanvullende middelen gekregen: tweemaal € 60 miljoen voor gemeenten en eenmalig € 8 miljoen voor provincies voor de compensatie van inkomstenderving. Flevoland kan hiervan ruim € 800.000 tegemoet zien.

- Gedeputeerde Staten (GS) hebben in juni besloten tot het instellen van subsidies om de gevolgen van de coronacrisis voor de culturele infrastructuur in Flevoland zoveel mogelijk te beperken. Hiervoor is een bedrag van € 965.000 beschikbaar uit het Corona noodfonds.

Voor (film)theaters en musea is 500.000 euro beschikbaar, onder de voorwaarde dat de gemeente eenzelfde bedrag bijdraagt om coronaschade te beperken.

Culturele instellingen die in deze beleidsperiode al provinciale subsidie ontvangen, kunnen een bijdrage van maximaal 25.000 euro aanvragen voor kosten die noodzakelijk zijn om artistieke producties aan te passen vanwege coronamaatregelen. Hiervoor is in totaal 150.000 euro beschikbaar.

Amateurkunstverenigingen kunnen een aanvraag doen van maximaal 2.500 euro voor aanpassingen in verband met de 1,5 meter afstand maatregel. Hiervoor is in totaal 50.000 euro beschikbaar.

Voor museum Batavialand en (film)theaters ontstond door de gemeentelijke en/of provinciale cofinanciering de mogelijkheid om ook rijksfinanciering aan te vragen. De aanvragen van theater Agora (Lelystad) en KAF (Almere) zijn gehonoreerd door het Fonds Podiumkunsten. De aanvraag van museum Batavialand is gehonoreerd door het Mondriaanfonds. De provincie co-financiert deze bijdrage aan Erfgoedpark Batavialand met een bedrag van € 215.000 euro uit het Corona noodfonds.

- Medio november 2020 is ruim € 500.000 uit het budget geput dat in het Corona noodfonds beschikbaar is voor Flevolandse culturele instellingen. Hierbij gaan we ervanuit dat lopende aanvragen voor bovengenoemde subsidies gehonoreerd worden.

Op de volgende pagina zijn enkele voorbeelden opgenomen van projecten die mede mogelijk zijn gemaakt door bijdragen vanuit het Corona noodfonds.

- **Corona-proof toneel** Toneelgroep Droog! uit Lelystad moest het afgelopen voorjaar door corona de uitvoeringen van een geplande voorstelling noodgedwongen annuleren. Mede door de ondersteuning van de provincie hebben ze de hyper-actuele-Corona-veilige voorstelling ... En wat nu? gemaakt over het leven dat was, is én gaat komen. Toneel kán weer!
- Dankzij een bijdrage aan het coronanoodfonds en bijdragen van de betrokken gemeenten kunnen de theaters Agora en KAF een bijdrage vragen bij het Fonds Podiumkunsten. Hiermee kan een verviervoudiging van pro-

vinciale middelen ontstaan en wordt toekomstperspectief gegeven aan de culturele infrastructuur van Flevoland. De theaters programmeerden vanaf september weer voorzichtig en zoeken naar mogelijkheden binnen de gestelde maatregelen. Rechts twee foto's van het KAF, van de Corona-proof toneel-op-toneel zaalopstelling in lounge-stijl, zowel leeg als 'in actie'. Deze foto's zijn gemaakt door Isabell Janssen. En hierbij een link naar de trailer over de coronaproofzaal: <https://youtu.be/3Qqoi97YjJs>.

Een sfeerfoto van de Agora in coronatijd.

- De vrijetijdseconomie wordt bijzonder hard geraakt door de beperkende voorwaarden in het kader van het Coronavirus (zie pagina 19 en de eerder verschenen [Economische Impactanalyse Flevoland](#)). Er is sprake van omzetverlies door gehele sluiting mede door de contactrijke activiteiten die plaatsvinden zowel in verblijf als vermaak. Kenmerkend voor de vrijetijdssector is dat ze bestaat uit veel mkb'ers en sterk afhankelijk is van het seizoen waardoor een inhaaleffect niet mogelijk is. Afgelopen jaar zijn er een tweetal peilingen gedaan onder ondernemers van de vrijetijdssector (juli/november 2020). De uitkomsten van de tweede peiling worden op dit moment geanalyseerd.

- Er is onder regie van het Ministerie EZK een landelijke Taskforce Gastvrijheidssector opgezet met als doel de samenwerking tussen verschillende partijen te versterken. Deze Taskforce benoemt gezamenlijke doelen (korte en (middel)lange termijn) voor de gastvrijheidssector en voert concrete acties in samenwerking uit. De volgende partijen zijn bestuurlijk vertegenwoordigd in de landelijke Taskforce Gastvrijheidssector: EZK, IPO, VNG, NBTC, Gastvrij Nederland, HISWA RECRON, KHN, De Club van Elf en CELTH. Naast allerlei korte termijn acties wordt ingezet op de herijking van de Actieagenda Bestemming Nederland 2030. Deze is naar verwachting januari/februari 2021 gereed.

- In samenwerking met een zestal provincies, Gastvrije Randmeren en branchevereniging BBZ zijn verschillende bestuurlijk gesprekken geweest met aanbieders Varend Erfgoed (Bruine Vloot/botterschepen) over de gevolgen van de COVID-19-crisis voor deze sector. Er is door de regering 15 miljoen euro toegezegd aan de 'bruine vloot'. Voor wie het precies is en wat de voorwaarden precies zijn, is nog reeds onderwerp van gesprek en

onderhandeling. Ook wordt er in gezamenlijkheid (provinciale en lokale overheden) bekeken hoe Varend Erfgoed onderdeel kan worden van de (inter)nationale marketingstrategie (onder leiding van NBTC).

- In samenwerking met Horizon Flevoland en Visit Flevoland wordt nader invulling gegeven hoe de bestaande voucherregeling (Horizon Flevoland) gericht in te gaan zetten voor de vrijetijdssector om toeristische ondernemers te ondersteunen bij het verkennen van nieuwe verdienmodellen.
- Onder leiding van Visit Flevoland BV heeft er een tweede bestuurlijk gesprek plaatsgevonden eind november tussen (lokale) overheden en een aantal ondernemingen uit de gastvrijheidssector. In deze sessie heeft informatie-uitwisseling plaatsgevonden en zijn signalen gedeeld over hoe de ondernemers uit de sector ervoor staan.

Bijdrage noodfonds "Gastvrijheidssector"

• 'Nadere regels subsidiering Covid-19 maatregelen Flevolandse ondernemingen gastvrijheidssector'

Gedeputeerde Staten hebben op 2 juni jl. uit het Corona Noodfonds een bedrag beschikbaar gesteld van 400.000 euro voor de gastvrijheidssector van Flevoland. Hiervoor zijn de 'Nadere regels subsidiering Covid-19 maatregelen Flevolandse ondernemingen gastvrijheidssector' opgesteld en op 9 juni jl. door Gedeputeerde Staten vastgesteld. Met deze Nadere Regels konden Flevolandse MKB ondernemingen in de gastvrijheidssector bij Gedeputeerde Staten subsidie aanvragen voor de (her)inrichting van hun onderneming aan de anderhalve-meter-economie. Door de (her)inrichting kunnen zij op een verantwoorde wijze de bedrijfsactiviteiten uitvoeren en inwoners én gasten buiten Flevoland ontvangen. De looptijd

van de regeling was gesteld van 6 mei 2020 tot 15 augustus 2020. Deze is verlengd tot 1 december 2020. Daarnaast is de regeling ook toegankelijk geworden voor meer horecagelegenheden. De lijst met SBI-codes is bij een tweede wijziging aangevuld met SBI-code 56.10.2. Onder deze SBI-code vallen de cafetaria's, lunchrooms, snackbars, ijssalons, eetkramen e.d. De termijn van openstelling van de regeling is inmiddels verstreken. Er zijn in totaal 72 aanvragen gedaan voor een totaal bedrag van € 151.000,-.

Voorbeelden waar ondernemers aanvragen voor hebben gedaan zijn bijvoorbeeld:

- het creëren van extra deuren in een ruimte zodat in- en uitgaande bezoekers elkaar niet meer hoefden te kruisen
- het zichtbaar maken van gewenste looproutes op een locatie
- het huren van privé-sanitair units voor accommodatie zonder eigen toiletvoorzieningen
- Verruiming terraslocatie
- Het plaatsen van een afhaalbalie/loket

Om de subsidieregeling onder de aandacht te brengen zijn enkele filmpjes gemaakt. Ook zijn filmpjes gemaakt waarin is te zien hoe diverse bedrijven en organisaties in Flevoland zijn omgegaan met de 1,5 meter economie:

- [Subsidie Covid-19 Provincie Flevoland - YouTube](#)
- [Gedeputeerde Jop Fackeldey over de 1,5 meter economie in Flevoland - YouTube](#)
- [De 'switch' van Walibi Holland - YouTube](#)
- [Hoe heeft Thermen La Mer in Almere zich aangepast aan de 1,5 meter economie? - YouTube](#)
- [De 1,5 meter maatregelen van Werelderfgoed Schokland - YouTube](#)

- [Hoe gaat Eemhof Watersport & Beachclub om met de nieuwe 1,5 meter economie? - YouTube](#)
- [Hajé Hotels en Restaurants over hun aanpassingen in de 1,5 meter economie - YouTube](#)
- [Hoe gaat het met Flevoland na het eerste seizoen in de nieuwe 1,5 meter economie?](#)

• Extra zichtbaarheidscampagnes Visit Flevoland

Afgelopen zomer heeft Visit Flevoland BV haar middelen ingezet op een grote nationale campagne om bezoek in Flevoland voor een vakantie of een dagje uit extra te stimuleren. Met paginagrote advertenties in magazines, landelijke dagbladen en een search en social campagne werd Flevoland flink onder de aandacht van het Nederlandse publiek gebracht. De titel van de campagne was: Flevoland, Duidelijk anders. De boodschap die Flevoland als geen ander kon uitdragen was: Flevoland heeft en geeft je ruimte. Aan de hand van de thema's natuur, water, erfgoed en architectuur werd de lezer door de provincie gegidst. Verrassende plekjes, activiteiten en bijzondere overnachtingslocaties inspireren de lezer om langs te komen. Vanuit het Provinciaal Noodfonds is € 100.000 beschikbaar gesteld om deze campagnes in het najaar en winter voort te zetten. Ondanks dat de sector nog gedeeltelijk op slot zit, is ervoor gekozen om als bestemming Flevoland toch zichtbaar te blijven bij nationale en regionale bezoekers. Met als doel bij te kunnen dragen aan het (toekomstige) herstel van het verdienvermogen van de sector. Consumenten worden met de campagne geprikkeld zodat straks, als het weer kan, langs kunnen komen of inspiratie opdoen voor een dagje uit of binnenlandse vakantie in het komende jaar.

Op de volgende pagina's zijn voorbeelden opgenomen van deze campagne.

Recreatie, toerisme en sport

Recreatie, toerisme en sport

- Er is medio een landelijk kennisconsortium Sport en Corona gestart, alle landelijke kennis aangaande Corona en sport wordt hier centraal aangeboden op de website <https://www.allesoversport.nl/sport-en-corona/>.
 - Sport- en beweegdeelname van Nederlanders tijdens de duur van de coronamaatregelen is sterk afgenomen.
 - Met name kwetsbare groepen zijn hard geraakt en er zijn opvallende verschillen naar leeftijd waarneembaar. Kinderen in de basisschoolleeftijd hebben in april een enorme terugval in sport- en beweegactiviteit laten zien (50%), veel meer dan kinderen in de middelbare schoolleeftijd (15%).
 - Bepaalde doelgroepen (jong volwassenen) hebben hun sport- en beweeggedrag verlegd van vereniging en sportschool naar de openbare ruimte.
 - Mogelijke gezondheidseffecten als gevolg van afgenomen sport- en beweegdeelname zullen later zichtbaar worden (overgewicht, inactiviteit, etc.).
 - De totale inkomstenderving voor de sportsector tot 1 augustus wordt geschat op ruim 1,5 miljard euro. De inkomstenderving is groter, acuter en directer bij sportondernemers en evenementenorganisatoren.
 - Verwachting is dat op termijn financiële vraagstukken zullen ontstaan rondom exploitatie- en onderhoud sportaccommodaties en voorzieningen.
- Sportservice Flevoland stimuleert en faciliteert (online) kennisuitwisseling en samenwerking op diverse sportthema's. Voor 2e helft 2020 start zij een 'coronaproof' provinciaal sport ondersteunings- en stimuleringsprogramma voor diverse doelgroepen (verenigingen, jongeren, ouderen, scholen en bedrijven).

Economische impact

- Op de website van het SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven) wordt per regio bijgehouden hoeveel stageplekken en leerwerkplekken gevraagd en aangeboden worden. SBB onderhoudt nauw contact met alle mbo-instellingen en ondersteunt de mbo's bij het vinden van stageplekken. Meer informatie is te vinden op: <https://www.sbb.nl/>
- Hoogleraar Nicolette van Gestel gaat in opdracht van het Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF) in de periode december 2020 - maart 2021 onderzoeken hoe het RWF de samenwerking nog verder kan versterken en zich kan ontwikkelen tot samenwerkingsverband dat vorm, inhoud en uitvoering kan geven aan een brede onderwijs-arbeidsmarktagenda.
- MKB-deal: De provincie Flevoland heeft samen met 27 partners een aanvraag voor een MKB-deal ingediend bij het ministerie van EZK. Op 26 november 2020 heeft staatssecretaris Mona Keijzer bekend gemaakt dat de aanvraag gehonoreerd is en heeft zij hiervoor een convenant met Flevoland ondertekend. De deal richt zich specifiek op het kleine MKB (2-10 personen). De komende periode wordt een MKB Schakelteam Flevoland ingericht dat de ondernemers gaat ondersteunen en adviseren bij hun (crisis)vraagstukken.
- Het Bestuurlijk Overleg Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF) heeft op 30 september 2020 ingestemd met het voorstel om voor Flevoland een tweejarig werkgelegenheidsplan op te stellen. Met dit plan wordt geanticipeerd op de extra financiële middelen die de arbeidsmarktregio's in het kader van NOW 3 voor (om)scholing, van-werk-naar-werk trajecten en het bestrijden van armoede ontvangen.
- Door de crisis is een deel van de beroepsbevolking in Flevoland zijn/haar baan kwijtgeraakt. Tegelijkertijd is er in de zorg, techniek en logistiek een tekort aan personeel. Vanuit het [Corona noodfonds](#) is een budget van € 1.000.000 beschikbaar gesteld voor een in te richten Flevolands scholingsfonds. Met diverse partners, waaronder de onderwijsinstellingen, de gemeenten, UWV, Regionaal Werkbedrijf Flevoland wordt op dit moment gewerkt aan voorstellen voor concrete maatregelen die in het kader van het Flevolands scholingsfonds uitgevoerd kunnen worden.
- Bijdrage noodfonds "Afdekking Corona overbruggingslening Horizon": De Corona crisis treft het Flevolandse bedrijfsleven hard. De maatregelen vanuit het Rijk zijn helaas niet altijd afdoende om bepaalde categorieën mkb ondernemingen te blijven helpen. De verwachting is dat in het komende half jaar vooral het, in de kern gezonde, innovatieve mkb en scale ups zonder bancaire financiering, dat tot op heden heeft kunnen interen op hun laatste reserves, liquiditeitsproblemen zullen krijgen. De huidige Rijksmaatregelen zullen juist voor deze categorie ondernemers, die een belangrijke ruggengraat vormen van de Flevolandse economie, niet meer voorzien in hun acute liquiditeitsbehoefte, m.n. voor financieringsbehoeften van boven de € 50.000. Gedeputeerde Staten is voornemens om een subsidie in de vorm van een lening van € 1.500.000 te verstrekken aan de Aanjager B.V. (100% dochter van Horizon) waarmee deze onderneming Corona overbruggingsleningen kan verstrekken aan Flevolandse mkb ondernemingen. De verwachting is dat het gros van de aanvragen tussen de € 50.000 en de € 150.000 zullen zitten. Een risico-reservering van €375.000 voor het gedeeltelijk afdekken van het risico op oninbare leningen komt ten laste van het €4.000.000 [Noodfonds Corona](#).

Economische impact

- **Begeleiding van werk(loosheid) naar werk**

Het kabinet investeert in goede begeleiding van werk(loosheid) naar werk en daarom komt er extra geld voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties om regionale mobiliteitsteams op te richten, die deze dienstverlening kunnen bieden. Ook komt er een tijdelijke impuls om mensen uit de banenafpraak betrokken te houden bij de arbeidsmarkt. Daarnaast komt er geld beschikbaar om SW-bedrijven tegemoet te komen voor omzetverlies en extra budget om de dienstverlening van gemeenten en UWV (huidige cliënten en nieuwe instroom) op peil te kunnen houden. In totaal is 650 miljoen vrijgemaakt voor deze maatregelen.

- **(Om)scholing**

In het derde steun- en herstelplan van het kabinet staan maatregelen die zorgen voor ondersteuning en begeleiding bij heroriëntatie op de arbeidsmarkt en maatregelen gericht op de financiering van bij- en omscholing. In het totaal is ongeveer € 230 miljoen beschikbaar. Het kabinet maakt onder andere middelen vrij voor ontwikkeladviezen, een versterking van basisvaardigheden en leercultuur op de werkvloer, online scholing, praktijkleren in het mbo, scholingsbudget in de WW en intersectorale omscholing. Deze maatregelen worden de komende weken verder uitgewerkt.

- **Aanpak jeugdwerkloosheid**

Naast extra budget voor de dienstverlening van gemeenten en UWV wordt ook extra ingezet op kwetsbare schoolverlaters. Het kabinet wil hen intensief gaan begeleiden naar vervolgonderwijs of werk. Daar trekt het kabinet 350 miljoen euro voor uit. Ook jongeren die nog op school zitten, jongeren die op zoek zijn naar werk en jongeren die al enige tijd van school zijn maar nog geen werk hebben, kunnen rekenen op extra aandacht.

- **Economische investeringen**

Ook stelt het kabinet 150 miljoen euro beschikbaar om het fondsvermogen van de (ROM's) extra aan te vullen, zodat zij innovatieve mkb-ondernemingen via financiering kunnen versterken. Het kabinet heeft 255 miljoen euro vrijgemaakt voor cofinanciering van EU-programma's gericht op regionale ontwikkeling, innovatie, duurzaamheid en digitalisering.

- Het ministerie van EZK heeft in nauwe samenwerking met de ROM's een nieuwe leningsfaciliteit opgezet: de corona overbruggingslening (COL). EZK stelt een eerste tranche van €100 miljoen ter beschikking voor heel Nederland. Verdeeld naar bruto regionaal product betekent dat € 1,8 miljoen voor Flevoland. Deze middelen zijn bedoeld voor non bancaire gefinancierde bedrijven (star- ups , scale-ups en innovatief MKB) die in de kern gezond zijn en die door corona in acute cashflow problemen zijn gekomen. ZZP ers , horeca, verblijfstoerisme, vastgoed en retail zijn uitgesloten. Voor hen staat de weg naar de banken (BMKB) en Qredits open. Horizon geeft voor Flevoland uitvoering aan de COL. De uitvoering vindt plaats in samenwerking met TechLeap en InvestNL. Tot 10 december had Horizon 23 aanvragen van Flevolandse startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers ontvangen. Het totaal aangevraagd bedrag van ontvankelijke aanvragen bedraagt €10.043.683¹.

¹ Horizon, 10 december 2020

Economische impact

- Horizon werkt aan het opzetten van een nieuw project, het Corona Rebuild Program, opgezet om ondernemers die door de coronacrisis in zwaar weer zijn terechtgekomen wegwijs te maken in de financiële mogelijkheden die er zijn om de tijdelijke negatieve cashflow op te vangen. Vervolgens wordt het vizier samen met de ondernemer op de toekomst gericht om te ontdekken of ze hun businessmodel moeten aanpassen om de coronacrisis te overleven.
- Bedrijven hebben hun aandacht op het zo goed mogelijk overleven van de coronacrisis. Horizon merkt dit in de contacten met ondernemers en in het algemeen in de uitvoering van haar werk. De voucherregeling wordt geherpositioneerd richting ondernemers die n.a.v. de corona crisis hun business model onder de loep willen nemen en daarvoor een externe expert moeten inhuren. Het bedrijfsleven is momenteel niet bezig met exportprogramma's. Wereldwijd is er een terugloop in nieuwe acquisitie trajecten. De reeds voor corona in gang gezette trajecten lijken wel te worden doorgezet.
- Samenwerking bedrijfskringen Flevoland: Elke gemeente in Flevoland heeft een bedrijvenkring die de belangen van de aangesloten ondernemers behartigt. In deze crisistijd is het beroep op deze bedrijvenkringen groot en spelen zij een belangrijke rol in signalering van en ondersteuning bij de uitdagingen waarmee ondernemers mee worden geconfronteerd. De bedrijvenkringen hebben de wens uitgesproken om hun krachten regionaal te bundelen en Win4All heeft hiervoor het initiatief genomen. Er hebben inmiddels 3 (digitale) overleggen plaatsgevonden om elkaars kennis, ervaringen en netwerken te delen. Met deze samenwerking kunnen de bedrijvenkringen elkaar bovenlokaal versterken.
- Het Europese landbouwnetwerk ERIAFF (European Regions for Innovation in Agriculture, Food and Forestry) heeft een brief opgesteld om te pleiten voor vrij verkeer van voedsel, planten en mensen die actief zijn in de landbouw in de hele Europese Unie. De provincie Flevoland ondertekent deze brief ook. Flevoland heeft zitting in de Coordination Committee van het netwerk. Voor Flevoland is dit belangrijk omdat een groot deel van de agrofoodsector afhankelijk is van mensen uit de Oost Europese landen. Ook veel plantgoed en voedsel gaat de grenzen over. Het gaat onder andere om kassen, bollen, verwerking en biologische landbouw (20% van totale landbouwareaal).
- De twaalf provincies hebben gezamenlijk (in IPO-verband) een Herstelplan Regionale Economie opgesteld. Met dit herstelplan roepen de provincie het Rijk op om gezamenlijk te investeren in vijf prioriteiten:
 1. Organiseren van groeivermogen in de regio's.
 2. Behoud en inzetbaarheid van talent (Human Capital).
 3. Stimuleren van innovatie van de economie.
 4. Versterken van de grote transities.
 5. Vaart maken met de uitvoering van EU-middelen voor Coronaherstel

Meer informatie is te vinden via: nieuws.ipo.nl/herstel-en-versnel

Economische impact

Flevolands Scholingsfonds

- Binnen Flevoland wordt op het gebied van onderwijs-arbeidsmarkt samengewerkt binnen het Regionaal Werkbedrijf Flevoland (RWF). Alle partijen zijn in het RWF vertegenwoordigd: de zes gemeenten, UWV, VNO-NCW, de onderwijsinstellingen, de vakbonden, SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs en Bedrijfsleven) en de provincie. De afgelopen maanden is er door deze partijen hard gewerkt om, naast de reguliere werkzaamheden die ook plaats moeten vinden, drie Schakelteams te realiseren. Deze Schakelteams gaan onder andere mensen die hun baan al verloren hebben of dreigen te verliezen naar sectoren leiden waar wel werk is: Techniek, Zorg en Logistiek.

Binnen het RWF wordt ook gewerkt aan een gezamenlijk werkgelegenheidsplan en mobiliteitsteam. Alle doelgroepen, dus mensen die hun baan verloren hebben, gaan verliezen of geen perspectief op werk hebben, zoals: jongeren onder de 27 jaar, voortijdig schoolverlaters, ZZP-ers, werkenden, werkzoekenden, 50-plussers, ondernemers die willen stoppen etc. worden in dit plan meegenomen. Doel van het plan is om gerichte activiteiten te ontwikkelen, zodat er voor alle doelgroepen (om) scholing en ontwikkelmogelijkheden zijn.

Met CMO-Zowelwerk werken we als provincie aan een Human Capital Agenda Zorg en Welzijn. In deze agenda gaat het om activiteiten gericht op: instroom, behoud, een leven lang ontwikkelen en innovatie.

Alle activiteiten die hier genoemd worden zijn in ontwikkeling. De concrete uitgewerkte plannen worden begin 2021 aan Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten voorgelegd met het verzoek om een financiële bijdrage uit het Flevolands scholingsfonds.

Economische impact

Ondernemerspeiling Flevoland

- Begin december zijn de resultaten van de tweede Flevolandse ondernemerspeiling gepubliceerd². Deze reeks van panelonderzoeken is opgezet met als doel input op te halen om te informeren over de behoefte en optimalisering van de hulpmaatregelen, die ondernemers, en daarmee de economie in Flevoland, ondersteunen. In totaal hebben 432 Flevolandse ondernemers meegedaan aan deze tweede meting, die liep van 9 tot 27 november. Enkele resultaten worden hier beschreven en in grafieken weergegeven, de volledige rapportage is [hier](#) te bekijken.

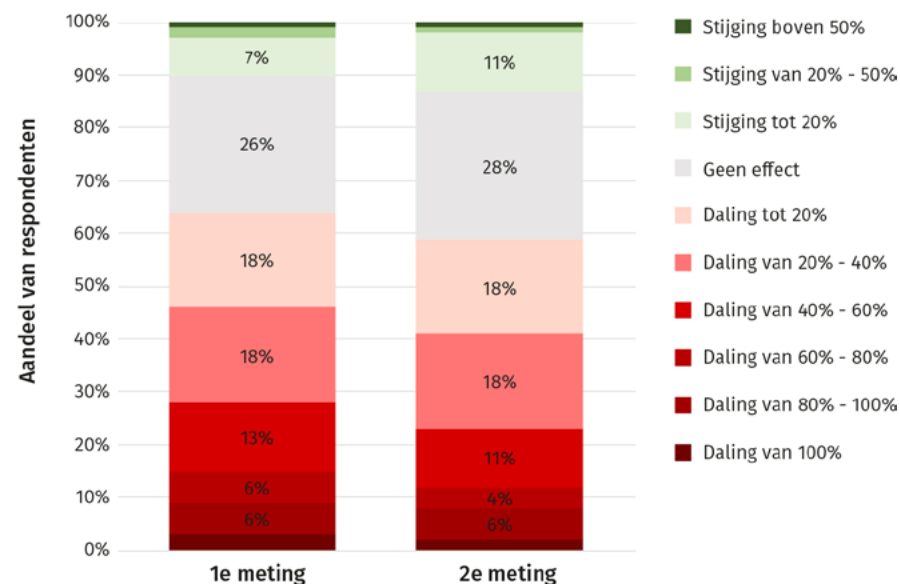
Percentage bedrijven dat te maken heeft met omzetsdaling is licht gedaald

Eind augustus / begin september had 64% van de Flevolandse ondernemingen te maken met een omzetsdaling. In november is dat percentage gedaald naar 58%. Toch heeft ook nog een kwart van de onderneming te maken met een omzetsdaling van 40% of meer ten opzichte van 11 maart. Waar bij de eerste meting maar 10% van de ondernemers de omzet zag stijgen, neemt dat percentage bij de tweede meting toe naar 14%.

Liquiditeitsproblemen en wegvallen van orders grootste factoren om rekening mee te houden

Net als bij de eerste meting heeft ruim de helft van de ondernemers in Flevoland te maken met liquiditeitsproblemen en het wegvallen van orders, of verwacht dat op termijn te krijgen. Het wegvallen van orders (26%) is net als bij de voorgaande meting (29%) acuut het probleem waar de meeste ondernemers mee te maken hebben. Het percentage ondernemingen dat te maken heeft met een personeelsoverschot of dit verwacht te krijgen ligt nog steeds rond de 20%.

Welk effect heeft de coronacrisis op uw omzet ten opzichte van 11 maart 2020?

² Provincie Flevoland, VNO NCW Midden, FlevolandWerkt, MKB Midden-Nederland, Horizon (2020), Ondernemerspeiling Flevoland

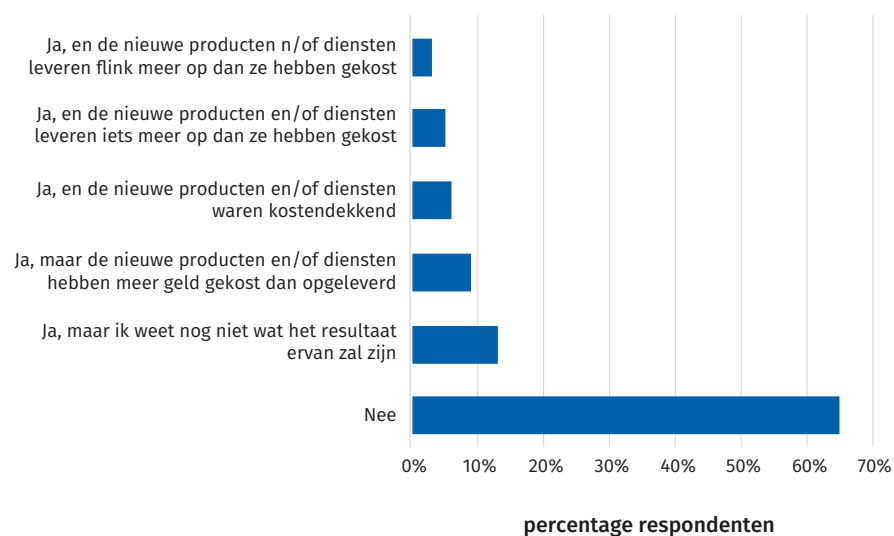

Economische impact

Ontwikkeling nieuwe diensten en producten

Ruim een derde van de ondernemers heeft nieuwe producten of diensten ontwikkeld, deels om omzetverliezen op te vangen, maar ook om kansen te benutten. Hoewel nog niet iedereen het resultaat hiervan kent, heeft dit voor een kleine meerderheid van deze ondernemers positief uitgepakt en konden de nieuw ontwikkelde producten in ieder geval kostendekkend op de markt gezet worden.

Heeft u nieuwe producten of diensten ontwikkeld als gevolg van de coronacrisis?

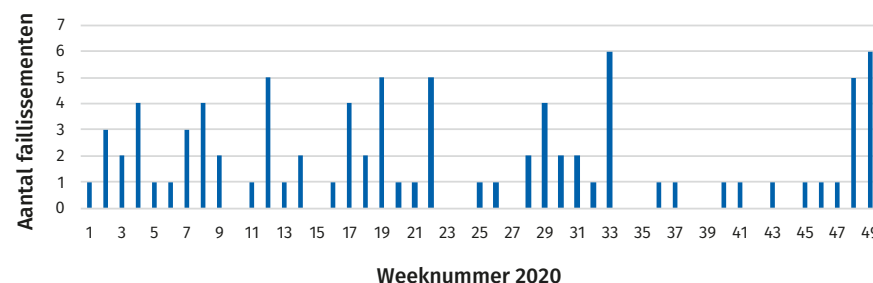

Economische impact

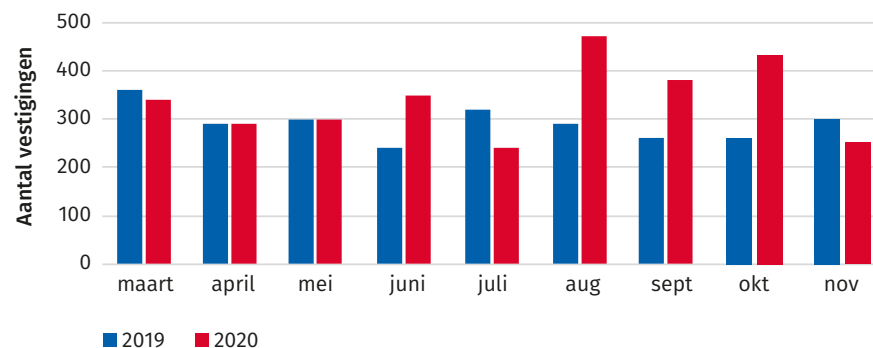
- In de ontwikkeling van het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in Flevoland is nog geen duidelijk effect van de coronacrisis waarneembaar. Eind november/begin december liep het aantal faillissementen op, maar in de weken daarvoor was het aantal wekelijkse faillissementen beperkt. Het is te vroeg om te spreken van een trend. Een kanttekening bij deze data is dat het hier gaat om bedrijven, instellingen en eenmanszaken die door de rechter in staat van faillissement zijn verklaard. Opheffingen zijn niet in deze cijfers inbegrepen, en tussen de aanvraag en het uitspreken van een faillissement kunnen enkele weken zitten³.

- Faillissementen betreffen slechts een gedeelte van het aantal bedrijven dat stopt. Via LISA-data over de maandelijkse bedrijvendynamiek is te zien dat het aantal bedrijfsbeëindigingen in augustus, september en oktober elke maand op een hoger niveau lag dan in dezelfde maanden in 2019, maar dat er in november juist minder beëindigingen waren dan een jaar eerder⁴. Zo waren er 250 beëindigingen in november 2020, tegenover 300 in november 2019. Of dit een trendbreuk is of een incident, moeten de komende maanden uitwijzen. In november ging het in 75 procent van de gevallen om ZZP'ers. Als we kijken naar het aantal nieuw gestarte bedrijfsvestigingen in Flevoland, zien we dat dit in november 2020 op een hoger niveau ligt dan in november 2019 (630 nieuwe inschrijvingen). Na een forse afname van het aantal nieuw gestarte bedrijfsvestigingen in april en mei 2020 – mogelijk als gevolg van de eerste lockdown – lag het aantal nieuw ingeschreven vestigingen sinds juli maandelijks op een hoger peil ligt dan in dezelfde maanden in 2019. In oktober stokte deze ontwikkeling even, maar in november noteren we dus weer meer nieuwe inschrijvingen ten opzichte van een jaar eerder. Een groot deel van de nieuw ingeschreven bedrijfsvestigingen betreft ZZP'ers.

Faillissementen van bedrijven en instellingen, incl. eenmanszaken, Flevoland

Aantal beëindigde bedrijfsvestigingen, Flevoland

³ CBS (2020)

⁴ LISA (2020)

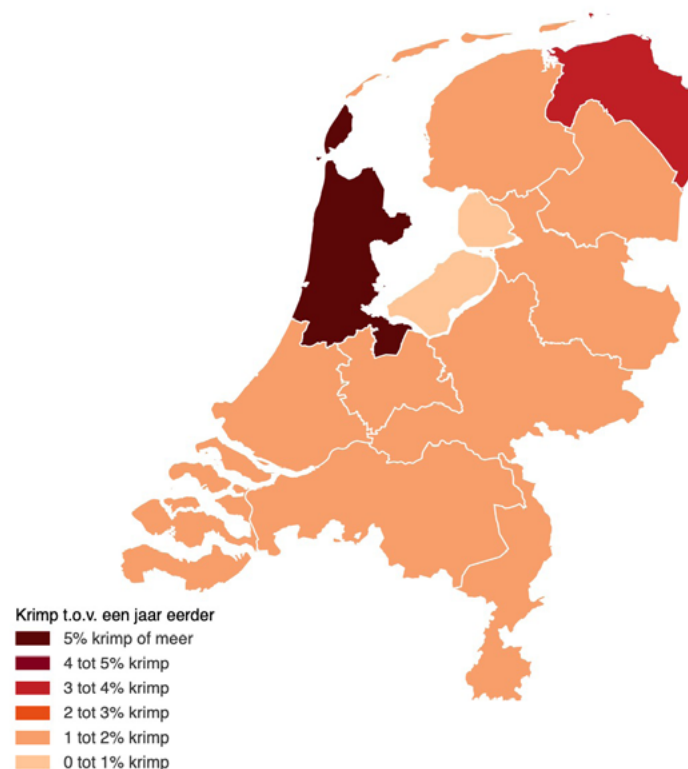
Economische impact

- In het derde kwartaal van 2020 was de krimp van de Flevolandse economie minder sterk dan in andere provincies⁵. Het CBS raamt de krimp in Flevoland tussen de 0 en 1 %. De relatief kleine krimp in Flevoland verklaart het CBS door de positieve resultaten van de detail- en groot-handel. Specifiek wijst het CBS op goede prestaties van bedrijven in de groothandel en energie in de regio Flevoland-Midden (Dronten, Lelystad en Zeewolde). In Noord-Holland kromp de economie het hardst, met meer dan 5%. Deze krimp wordt veroorzaakt door minder vliegverkeer op Schiphol en het stilvallen van de reisbemiddelingsbranche. We zien dan ook dat specifiek de regio Haarlemmermeer een forse krimp kent in het 3e kwartaal: 19 tot 21 %. Ook de regio Amsterdam kromp met 6 tot 7% sterk. Relatief veel Flevolandse werken in deze regio's⁶.

Het CBS onderscheidt in Flevoland drie regio's: Almere, Flevoland-Midden en de Noordoostpolder en Urk. In het derde kwartaal ligt de economische krimp in deze regio's op een vergelijkbaar niveau, al is de krimp in de Noordoostpolder en Urk iets sterker (-2 tot -1%). In het tweede kwartaal was de regio Flevoland-midden juist de regio met de sterkste krimp. In alle regio's zien we een verbetering ten opzichte van het tweede kwartaal, als is er nog steeds sprake van krimp.

Over de genoemde cijfers: het CBS publiceert dit jaar voor het eerst regionale kwartaalcijfers, op basis van een nieuwe methode. Omdat deze cijfers een grotere onzekerheid kennen, worden deze weergegeven in klassen met een bandbreedte van 1 procent voor het derde kwartaal van 2020. De percentages betreffen de economische groei ten opzichte van een jaar eerder.

Economische groei, 3e kwartaal 2020

⁵ CBS (2020)

⁶ Provincie Flevoland (2020), [Impact COVID-19 op de Flevolandse arbeidsmarkt](#)

Economische impact

- De vrijetijdsector wordt hard geraakt door de coronacrisis. Nieuwe cijfers van het CBS laten zien dat het aantal overnachtingen in logiesaccommodaties in Flevoland in de periode maart-augustus met bijna 24% terugliep ten opzichte van een jaar eerder⁷. Verreweg de grootste klappen vielen in de provincie Noord-Holland. Hier waren in deze periode 58% overnachtingen minder dan in dezelfde periode een jaar eerder, en in Nederland als geheel was dat 35%. Met uitzondering van Noord- en Zuid-Holland kenden alle provincies wel een relatief goed 3e kwartaal, onder andere doordat veel Nederlanders in eigen land vakantie vierden. In het 3e kwartaal waren er in Flevoland bijna 15% meer overnachtingen dan een jaar eerder.

Verandering Bruto Binnenlands Product (BBP) ten opzichte van jaar eerder in...

Regio	Q3 2020	Q2 2020	Q1 2020
Almere	-1 tot 0%	-6% of hoger	1% of hoger
Flevoland-Midden (Dronten, Lelystad en Zeewolde)	-1 tot 0%	-10 tot -8%	0 tot 1%
Noordoostpolder en Urk	-2 tot -1%	-8 tot -6%	0 tot 1%
Provincie Flevoland	-1 tot 0%	-8 tot -6%	1% of hoger

⁷ CBS (2020)

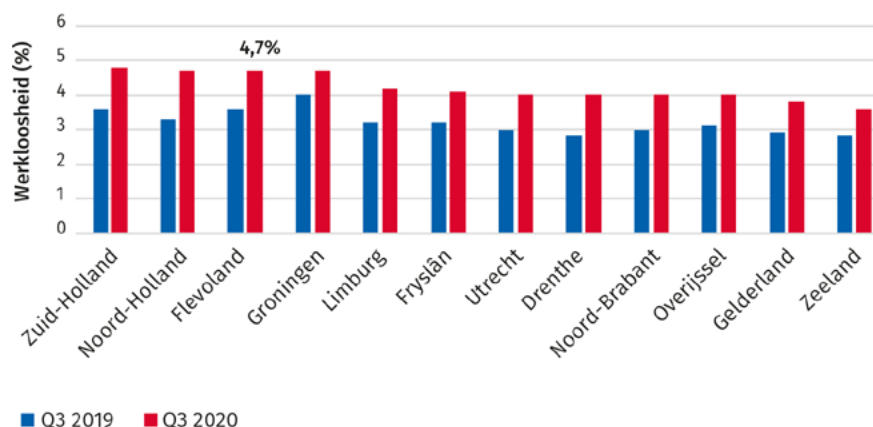
Economische impact

- In alle provincies nam de werkloosheid toe in het derde kwartaal van 2020 ten opzichte van het derde kwartaal van 2019⁸. Het sterkst was de toename in het werkloosheidspercentage in Noord-Holland met 1,4 procentpunt. Daarop volgen Zuid-Holland en Drenthe met beiden een stijging van 1,2 procentpunt. In Flevoland was in het derde kwartaal 4,7% van de beroepsbevolking werkloos. Dit is een stijging van 1,1 procentpunt ten opzichte van vorig jaar. Overigens zette in het derde kwartaal van 2020 weer een lichte daling van de werkloosheid in: in het tweede kwartaal van 2020 was de werkloosheid hoger.

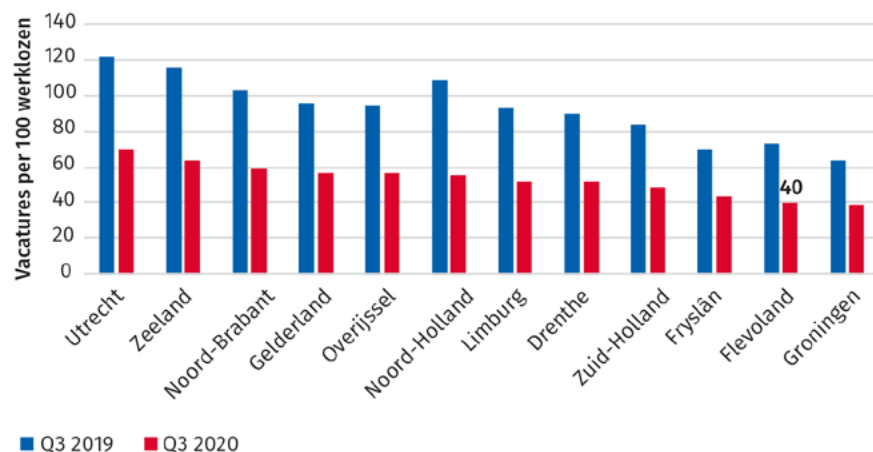
- De coronacrisis heeft het aantal openstaande vacatures doen afnemen, en zoals hierboven wordt omschreven is de werkloosheid toegenomen. Dit heeft de spanning op de Flevolandse arbeidsmarkt doen afnemen ten opzichte van het derde kwartaal van 2019⁹. De spanning op de arbeidsmarkt is de verhouding tussen het aantal openstaande vacatures en het aantal werklozen. Hoe hoger het aantal vacatures per werkloze, hoe krappere de arbeidsmarkt is en dus hoe hoger de spanning. Na een jarenlange economische groei bereikte de spanning op de arbeidsmarkt een hoogtepunt in 2019.

In alle provincies nam de spanning op de arbeidsmarkt het derde kwartaal dit jaar af vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. Noord-Holland, Zeeland en Utrecht spanden de kroon. In Flevoland liep het aantal vacatures per 100 werklozen terug van 73 in 2019, naar 40 in het derde kwartaal van 2020.

Werkloosheid per provincie (% van beroepsbevolking), Q3 2020 versus Q3 2019

Spanning op de arbeidsmarkt per provincie, Q3 2020 versus Q3 2019 (aantal vacatures per 100 werklozen)

⁸ CBS (2020)

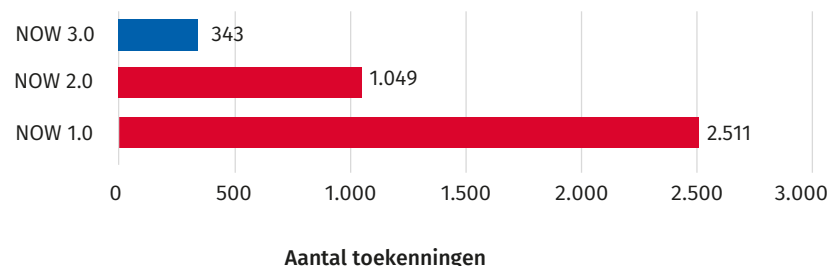
⁹ CBS (2020)

Economische impact

- Volgend op de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) 1.0 en 2.0, is tot 13 december het eerste tijdvak van de NOW 3.0 opengesteld. Werkgevers kunnen van 16 november tot en met 13 december een aanvraag indienen voor het eerste tijdvak (1 oktober tot en met 31 december). In totaal zijn in de arbeidsmarktregio Flevoland - het UWV rekent Zeewolde buiten de arbeidsmarktregio Flevoland - tot dusver 343 aanvragen voor de NOW 3.0 toegekend, waarvan 207 in Almere¹⁰. Het aantal aanvragen is aanzienlijk minder dan bij de NOW 1.0 en 2.0. Landelijk geldt dat het aantal goedgekeurde aanvragen het grootst is in de sector horeca en catering. Deze sector vertegenwoordigt ook het grootste aantal werkenden waarvoor een beroep op de NOW wordt gedaan (ongeveer 160 duizend). Hierna volgen de sectoren vervoer en logistiek en de sector overige commerciële dienstverlening (beiden ongeveer 43 duizend)

- De subsidieregeling Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) is de opvolger van de TOGS-regeling, en is bedoeld voor mkb-ondernemers en ZZP'ers die door de coronacrisis veel omzet verliezen en daardoor in de problemen komen met het betalen van hun vaste lasten. Ondernemers die voor de TOGS-regeling in aanmerking kwamen, kunnen ook gebruikmaken van de TVL. De regeling is sinds 30 juni opengesteld, en sinds die tijd zijn er vanuit Flevoland 1.677 TVL-aanvragen ingediend waarvan er 1.390 zijn toegekend¹¹ (stand per 9 december). Uit een analyse van het CBS (over de aanvragen t/m 30 september) blijkt dat in Flevoland 21% van de aanvragen uit de horeca komt¹².

Aantal NOW -toekenningen in arbeidsmarktregio Flevoland, stand 26-11-2020

Gemeente	Aantal TVL-aanvragen	Aantal toegekende TVL-aanvragen
Almere	1.165	951
Dronten	76	61
Lelystad	244	211
Noordoostpolder	100	89
Urk	29	27
Zeewolde	63	51
Totaal Flevoland	1.677	1.390

¹⁰ UWV (2020)

¹¹ RVO (2020)

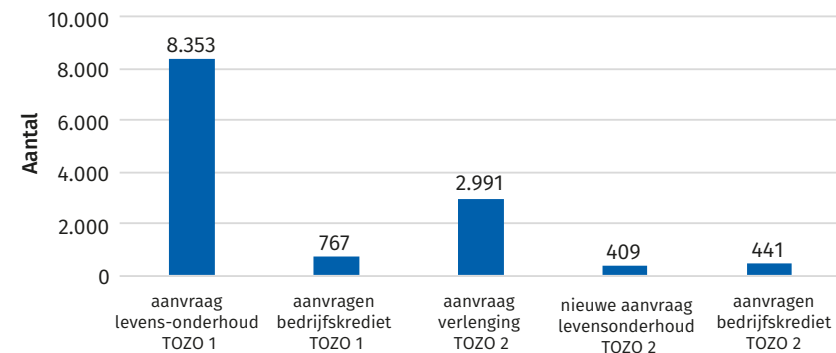
¹² CBS (2020)

Economische impact

- (Zelfstandig) ondernemers die in zwaar weer zitten door de coronacrisis kunnen bij het Zelfstandigenloket Flevoland een beroep doen op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO). De oorspronkelijke TOZO (TOZO 1) is verlengd met de [TOZO 2](#), die van 1 juni tot 1 oktober was opengesteld. [TOZO 3](#) is per 1 oktober ingegaan. Voor TOZO 1 geldt dat er in totaal 8.353 aanvragen levensonderhoud zijn ingediend in Flevoland¹³. Bijna 3.000 ondernemers hebben een aanvraag verlenging TOZO 2 gedaan, en er zijn ruim 400 nieuwe aanvragen levensonderhoud. Onder TOZO 2 zijn er 441 aanvragen bedrijfskrediet binnengekomen. Het betreft de stand per 4 november, van TOZO 3 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Aanvragen TOZO 1 & 2, Flevoland, per 4 november 2020

¹³ Zelfstandigenloket Flevoland (2020)

Economische impact

- In Flevoland maakte 46% van de bedrijfsvestigingen gebruik van een van de financiële regelingen in verband met de coronacrisis¹⁴. Het gaat hier om bedrijfsvestigingen van 2 of meer werkzame personen, en met financiële regelingen worden de steunmaatregelen bedoeld zoals onder meer de NOW, TOGS, TVL, uitstel van betaling belastingen en de Corona-overbruggingslening. Flevoland ligt met 46% onder het Nederlands gemiddelde (48%). Regio's waarin relatief gezien het meest gebruik werd gemaakt van een van de financiële regelingen zijn Groot-Amsterdam en de regio Haarlem (respectievelijk 57% en 56%). In de provincie Friesland werd relatief het minst gebruik gemaakt van de steunmaatregelen (41%).

Vooraf bedrijven in de horeca, overige persoonlijke dienstverlening (zoals kappers en schoonheidssalons) en de cultuursector ontvingen steun in de vorm van NOW-I, TOGS of uitstel van belastingbetaling. In de Flevolandse horeca maakte 69% van de bedrijfsvestigingen met meer dan 2 werkzame personen gebruik van een van de financiële regelingen.

Voor de regelingen die nog niet op de vorige pagina's zijn beschreven is hiernaast een overzicht opgenomen van de deelname van Flevolandse bedrijfsvestigingen aan de overige financiële COVID-19 regelingen. Hierin is onder meer te zien dat er 245 vestigingen van Flevolandse bedrijven een beroep hebben gedaan op de tegemoetkoming voor fritesaardappeltelers. Na de provincie Zeeland is Flevoland daarmee de provincie waar de meeste bedrijfsvestigingen gebruik maken van deze regeling.

Vestigingen van bedrijven in Flevoland die gebruik maken van...	Aantal
TOGS (Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren)	4.175
Uitstel belastingbetaling	4.890
BMKB-C (borgstelling BMKB-kredieten)	95
GO-C (Garantie Ondernemersfinanciering)	15
BL-C (Borgstellingskrediet Landbouw)	15
Qredits - Uitstel van aflossing	125
Qredits - Overbruggingskrediet	20
Tegemoetkoming fritesaardappeltelers	245
Tegemoetkoming sierteeltsector	35

¹⁴ CBS (2020)

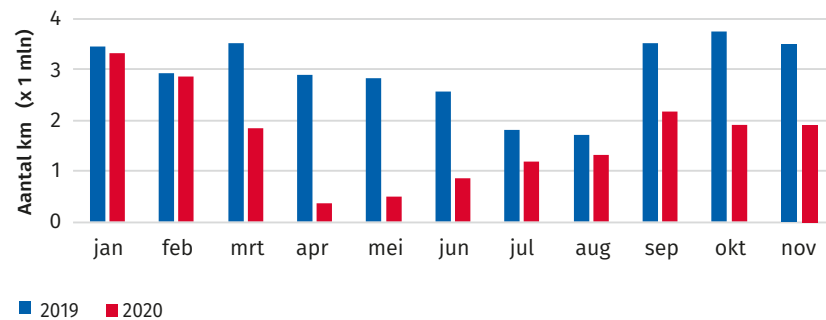

- De oproep in de persconferenties van het kabinet op 13 oktober jl. om thuis te werken en het openbaar vervoer te mijden heeft geleid tot een zichtbare daling van het gebruik van het openbaar vervoer in oktober. Daar waar in september de groei was in gezet er ruim 60% van de reizigers was teruggekeerd t.o.v. september 2019, is in oktober het gebruik van het openbaar vervoer weer gedaald tot 50% tot opzichte van oktober 2019. In november zien we in absolute zin het gebruik van het OV gelijk blijven t.o.v. van oktober 2020. Wel zien we een relatieve stijging t.o.v. november 2019 (zie grafiek).
- Voor 2020 heeft de Rijksoverheid een beschikbaarheidsvergoeding voor het OV toegezegd van 93% van de door de vervoerder gemaakte kosten. De specifieke regeling is op 20 oktober jl. gepubliceerd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Op 24 november heeft de provincie Flevoland de aanvraag voor de Beschikbaarheidsvergoeding OV 2020 ingediend bij het ministerie van IenW. We verwachten op korte termijn de toezegging van het ministerie van IenW, zodat we nog voor de kerst kunnen uitbetalen aan de vervoerder.
- Vanaf maandag 2 november zijn alle bussen voorzien zijn van 'kuchschermen' bij de chauffeur. De reizigers kunnen nu weer voor in de bus instappen en inchecken of een kaartje kopen bij de chauffeur. De verwachting is dat het zwartrijden hierdoor weer gaat afnemen.
- Het Rijk heeft op Prinsjesdag aangegeven de OV-sector ook in 2021 te willen blijven steunen. Dat is een positief signaal. Landelijk wordt er gewerkt aan een Transitieprogramma voor het Openbaar Vervoer dat vanaf de 2e helft 2021 invulling dient te krijgen. Met de vervoerders en de reizigersorganisaties bekijken wij of er in Flevoland nog ruimte is om het openbaar vervoer-aanbod te optimaliseren en meer flexibel te maken

door bijvoorbeeld frequenties te verlagen en snel op en af te schalen bij de schommelende reizigersvraag. Een goede basisvoorziening blijft het uitgangspunt. Over deze plannen volgt dit jaar nog formele besluitvorming. Over deze plannen zal in januari 2021 besluitvorming plaatsvinden.

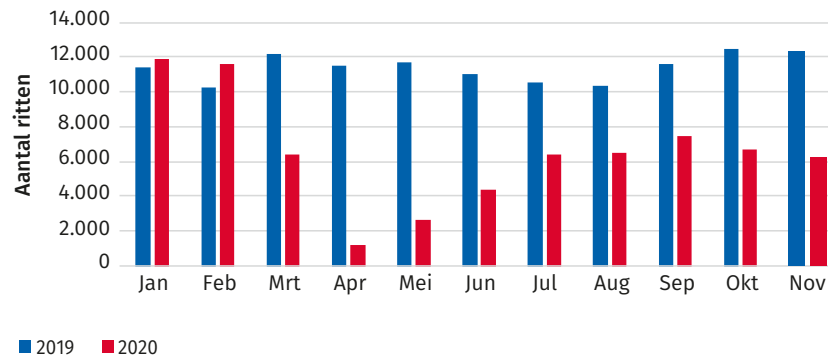
- De komende jaren zal het OV zich flexibel moeten aanpassen aan de gewijzigde omstandigheden, waarbij een jojo-beleid voor tarieven en aanbod van openbaar vervoer ongewenst is.

Reizigerskilometers per maand, OV - IJsselmond (x 1 mln) Bron: OV Oost

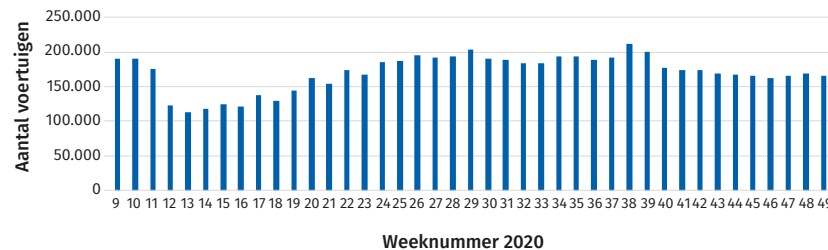

- Het regiotaxivervoer blijft beschikbaar. De ingezette stijging van het aantal ritten per maand sinds de eerste lockdown stopt in oktober: als gevolg van de nieuwe coronamaatregelen zien we het aantal ritten in oktober en november weer afnemen ten opzichte van de maand ervoor¹. Nog steeds is er sprake van een flinke afname van het aantal ritten ten opzichte van de weken vóór de coronamaatregelen: in november is het aantal ritten gedaald tot 50% van het niveau van 2019.
- Op basis van verkeerstellingen is te zien dat het wegverkeer op Flevolandse N-wegen na het versoepelen van de coronamaatregelen van de eerste intelligente lockdown is toegenomen². Na het afkondigen van de contactbeperkende maatregelen in maart nam het wegverkeer initieel flink af, maar vanaf week 26 lag het aantal getelde voertuigen per week weer op een vergelijkbaar niveau als in week 9 en 10 (de pré-corona weken), of zelfs daarboven. Eind september deed de Rijksoverheid opnieuw een dringende oproep om thuis te werken, gevolgd door de strengere coronamaatregelen in oktober. Sinds eind september zien we dan ook dat het aantal voertuigen op Flevolandse N-wegen weer afneemt. Vanaf november blijft dit min of meer stabiel.

Ontwikkeling aantal ritten Regiotaxi Flevoland (OV en WMO) Bron: Provincie flevoland

Aantal voertuigen op Flevolandse N-wegen, per week

¹ Provincie Flevoland

² Provincie Flevoland

Infrastructurele projecten

- De provinciale infrawerken gaan gewoon door. Als gevolg van Corona ontvangen wij nu eerste signalen dat onderaannemers moeite hebben om de bemensing op orde te houden en er derhalve vertragingen kunnen ontstaan.

Als provincie zullen we bij alle projecten soepel omgaan met vertragingen en andere problemen die kunnen ontstaan door de coronacrisis

- Als opdrachtgever zullen wij alle betalingen zo snel mogelijk doen, om de aannemer zo veel mogelijk tegemoet te komen. Ook aanbestedingen gaan gewoon door, maar ook daar wordt rekening gehouden met de gevolgen van de crisis.

Provincie Flevoland

- De provincie komt instellingen tegemoet als zij als gevolg van de coronacrisis de door de provincie gesubsidieerde activiteiten niet of deels kunnen uitvoeren. Deze algemene beleidslijn heeft betrekking op de Algemene Subsidieverordening Flevoland 2012 voor de jaarschijf 2020 en omvat het volgende:
 - De aan instellingen verleende subsidie voor 2020 wordt niet lager vastgesteld wanneer zij als gevolg van corona-maatregelen de gesubsidieerde activiteiten aantoonbaar niet of slechts deels kunnen uitvoeren en verplichtingen aantoonbaar niet of slechts gedeeltelijk kunnen nakomen;
 - Instellingen kunnen, wanneer zij melden dat zij door het coronavirus in het kader van de uitvoering van de subsidiebeschikking liquiditeitsproblemen hebben, 100 % bevoorschotting ontvangen.

Rijksoverheid

- De rijksoverheid heeft ook maatregelen getroffen om instellingen in culturele en sportsector te steunen. Zie voor meer info www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-per-onderwerp/financiele-regelingen
- De huidige noodmaatregelen bieden voor een aantal sectoren onvoldoende ondersteuning. Dit betreft sectoren waarbij de productie door blijft gaan, maar afzet niet mogelijk is door beperkingen in de export of door onvoldoende afname door de tijdelijke sluiting van de horeca. Dit komt met name voor in de sierteelt, voedingstuinbouw en fritesaardappelen. Het kabinet komt daarom met een steunpakket van

650 miljoen euro voor land- en tuinbouwbedrijven die door de coronacrisis in de problemen zijn gekomen. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voert de regelingen uit. Op dit moment worden de regelingen verder uitgewerkt. www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiele-regelingen/overzicht-specifieke-regelingen-landbouw--tuinbouw--en-visserijsector

- Op 28 augustus heeft het kabinet nieuwe maatregelen aangekondigd (derde tranche). De impact van het coronavirus op banen en economie houdt aan en de economische recessie is voorlopig niet voorbij. Daarom komt het kabinet met een steun- en herstellepakket voor ondernemers en werkenden, dat volgt op de twee eerdere noodpakketten. Het nieuwe pakket loopt tot in 2021 en is gestoeld op drie pijlers: steun, helpen aanpassen en investeren. www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuwsbrieven/regeringsnieuws/2020/136

Europese Unie

- De provincie volgt de ontwikkelingen in Brussel nauwgezet en beïnvloedt deze waar nodig met onze netwerken.
- Voor de beïnvloeding van Europese herstellplannen maakt de provincie gebruik van het verkregen rapporteurschap in het Europees Comité van de Regio's van gedeputeerde Rijsberman.

Overig

- VNO-NCW en MKB-Nederland hebben een zogenaamde coronacalculator gemaakt, waarmee berekend kan worden hoe coronamaatregelen een onderneming kunnen helpen: www.coronacalculator.nl

Financiële perspectief

- Er zijn voor 2020 en de jaren erna veel onzekerheden met betrekking tot het financiële perspectief van de provincie, zowel ten aanzien van de inkomsten als de uitgaven. Waar deze hun oorzaak vinden in de Coronacrisis, worden ze hieronder vermeld.
- Bij de inkomsten gaat het om zaken als de accessen van het Provinciefonds (i.v.m. koppeling hiervan aan de rijksuitgaven), het aantal voertuigen voor de opcenten MRB als gevolg van de gewijzigde economische situatie en mogelijk lagere dividenden. Ten aanzien van het Provinciefonds is inmiddels de afspraak gemaakt dat de accessen voor 2020 en 2021 worden bevroren op het niveau van de meicirculaire 2020. Dit geeft voor de korte termijn enige zekerheid
- Bij de uitgaven spelen zowel hogere lasten voor additionele maatregelen die de provincie wil treffen om de effecten van de coronacrisis in Flevoland te beperken, als ook lagere of vertraagde lasten door stagnatie in werkzaamheden bij de provincie zelf of bij verstrekte opdrachten en subsidies aan derden.
- Daarnaast kunnen de gedaalde beurskoersen van invloed zijn op bijvoorbeeld de waardering van het provinciaal Nazorgfonds gesloten stortplaatsen. Tevens is het denkbaar dat bij de aflossing van verstrekte leningen en participaties aan ondernemingen en deelnemingen nadelige effecten kunnen optreden. De toegenomen risico's en onzekerheden kunnen aanleiding zijn om ten tijde van de Najaarsnota met voorstellen te komen ter versterking van de weerstandscapaciteit van de provincie.
- In het overleg (BOFv) tussen Rijk, VNG, IPO en UvW heeft het Rijk aangegeven open te staan voor compensatie van de reële financiële schade die de decentrale overheden lijden vanwege de Coronacrisis. In IPO-verband heeft een inventarisatie van deze schade plaatsgevonden. Deze doet zich vooral voor op de beleidsterreinen Openbaar vervoer, Cultuur en Economie. Voor de compensatie van de schade in het Openbaar vervoer en in de culturele sector zijn inmiddels met het Rijk een afspraak gemaakt; deze waren in eerste instantie bedoeld voor 2020, maar door het voortduren van de Coronapandemie zullen vervolgsafspraken nodig zijn. Op het onderdeel Economie is nog geen duidelijkheid. Uit de nadere uitwerking die nog moet plaatsvinden zal blijken wat exact de financiële gevolgen zullen zijn. Door deze afspraken worden de financiële nadelen voor de provincie verminderd.
- De hiervoor genoemde onzekerheden met betrekking tot de (financiële) effecten van de Coronacrisis (en overige actuele ontwikkelingen, zoals de stikstofproblematiek en de woonopgave) hebben een plaats gekregen in de Najaarsnota 2020 waarover Provinciale Staten op 11 november 2020 een besluit hebben genomen. Een van de onderdelen van de Najaarsnota is een Coronamaatregelen- en investeringspakket voor een bedrag van circa € 7 mln. dat betrekking heeft op onder andere de beleidsterreinen Economie, Cultuur, Openbaar Vervoer, Verduurzaming, Sport, en Krachtige samenleving. Ook is in de Najaarsnota tussentijdse verantwoording afgelegd over de besteding van het Coronanoodfonds (zie hieronder).

Financiële perspectief

- **Besteding Coronanoodfonds**

Voor maatregelen die op korte termijn nodig worden geacht is op 27 mei 2020 op initiatief van Provinciale Staten een Coronanoodfonds van € 4 mln. gevormd. Zoals met Provinciale Staten is afgesproken wordt via de COVID-19 monitor inzicht gegeven in het beslag dat op het Coronanoodfonds is gelegd. Hieronder is de besluitvorming tot nu toe opgenomen.

- Zoals blijkt is voor een bedrag van € 2,84 mln. gebruik gemaakt van dit Coronanoodfonds. Het resterende bedrag van € 1,16 mln. is als gedeeltelijke dekking ingebracht voor het Coronamaatregelen- en investeringspakket in de Najaarsnota. Daarmee zijn de middelen uit het Coronanoodfonds volledig ingezet.

Zie ook de themapagina's [Economie](#), [Cultuur en Recreatie](#), [Toerisme en Sport](#).

Coronafonds Budget € 4.000 (Dekking t.l.v. algemene reserve)

Genomen besluiten	Budget	Programma
Gastvrijheidssector Flevoland	€ 400	Aantrekkelijk Flevoland & Krachtige Samenleving
Bijdrage Flevolands scholingsfonds	€ 1.000	Economie
Afdekking Corona overbruggingslening Horizon	€ 375	Economie
Ondersteuning culturele infrastructuur	€ 965	Aantrekkelijk Flevoland & Krachtige Samenleving
Extra inzet vrijetijdssector	€ 100	Aantrekkelijk Flevoland & Krachtige Samenleving
Resterende middelen	€ 1.160	-

Bedragen x € 1.000

